

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

P 2 3 1 A 3 0 1 1 1

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA KOT DRUGI JEZIK

Izpitna pola 1

Razčlemba neumetnostnega besedila

Ponedeljek, 12. junij 2023 / 60 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Kandidat dobi dva ocenjevalna obrazca.

Priloga z neumetnostnim besedilom je na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca.

Izpitna pola vsebuje 22 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 60. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom in jih vpisujte v izpitno polo v za to predvideni prostor. Pišite skladno s slovničnimi in pravopisnimi pravili, čitljivo, vendar ne samo z velikimi tiskanimi črkami. Pri nalogah izbirnega tipa izberite samo eno rešitev, če v navodilu ni določeno drugače. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 2 prazni.

P 2 3 1 A 3 0 1 1 1 0 3

Priloga k izpitni poli 1**Primorske novice****Razglednice so priče nekega časa**

Mirjana Cerin
26. 10. 2019

V Mestni knjižnici Izola so prvih 110 starih razglednic kupili pred 18 leti in od takrat do danes se je njihova zbirka namnožila na 1500 primerkov. Izolo prikazuje slabih 400 razglednic, najstarejše štiri so iz leta 1899 in so izdelane v litografski tehniki. Na ostalih so motivi drugih istrskih krajev, tudi Sečovelj, Semele, Bertokov in Valdolre. Zbirko vsako leto povečajo za približno 60 enot.

Direktorica knjižnice Marina Hrs navaja, da se cena starih razglednic giblje od 10 do 100 evrov. »Najdražje so tiste, ki so najbolj redke. Mednje spadajo litografske in tiste z ljudmi ter domačimi živalmi, kot so osli, ali s posebnimi motivi,« pojasnjuje. Izolskih razglednic je malo, ker je bila Izola v primerjavi s Koprrom in Portorožem manj znana. Na prelomu 20. stoletja so izpostavljali predvsem kopališče Porto Apollo.

Na največ izolskih razglednicah je pristanišče, mandrač z Velikim trgom ali Porto Apollo.

Po direktoričinih besedah je stare razglednice vse težje dobiti, najti jih je mogoče le še na sejmihi. V knjižnici so pozorni tudi na to, da jih v zbirki ne podvajajo. Izvirnikov sicer ne dajejo na vpogled, toda kljub temu se trudijo, da so na voljo čim širši javnosti. »Potem ko razglednice vnesemo v knjižnično podatkovno bazo Cobiss, tako kot knjige, jih digitaliziramo. Nato jih po sklopih objavimo na svoji spletni strani in na Kamri, spletnem portalu z digitalnimi zbirkami slovenskih knjižnic.«

Zbirke razglednic so zelo dragocena kulturna dediščina, saj nazorno pričajo o spremembah v času in prostoru – na primer v urbanizmu, arhitekturi, krajini in prometni ureditvi ter v videzu noše in običajih. Lahko služijo kot gradivo za raziskovalna in diplomatska dela, nepogrešljive so pri pisanju turističnih vodičev in pripravi razstav, uporabili pa so jih tudi na TV Koper/Capodistria, ko so snemali dokumentarec o Delamarisu. Objavljajo jih na spletnem portalu *Izola, kot je bila nekoč*. Z njimi so okrašene celo stene javnih sanitarij ob Lonki. »Knjižnice smo tiste, ki bomo to gradivo ohranile za prihodnje rodove. V digitalni obliki so razglednice dostopne tudi izseljencem, delavcem na začasnem delu v tujini in tujcem, ki iščejo zanimivosti o naših krajih,« poudarja Marina Hrs.

Na razvoj razglednic je vplival razvoj pošte, fotografije in turizma. Avstro-ogrska poštna uprava je leta 1869 izdala prve dopisnice in v nekaj letih so jih preoblikovali v razglednice. Prvo so poslali leta 1873 iz Nemčije. Na začetku so bile razglednice črno-bele, zatem so jih barvali, ročno ali s posebnimi šablonami. Izdajali so jih založniki, fotografi, tovarnarji, gostilničarji in trgovci. Še v prvi polovici 20. stoletja so bile najbolj množično komunikacijsko sredstvo za kratka sporočila in so prenašale pozdrave v vse dele sveta. Hkrati pa so predstavljale tudi promocijo kraja, zato so bile povsod nepogrešljiv del turistične ponudbe.

(Prirejeno po: <https://www.primorske.si/2019/10/25/razglednice-so-PRICE-NEKEGA-CASA>. Pridobljeno: 10. 11. 2020.)

Prazna stran

Pozorno preberite izhodiščno besedilo in rešite naloge.

1. Dopolnite povedi s podatki o dejavnih sporočanja.

Izhodiščno besedilo je napisala _____.

Objavljeno je bilo v soboto, _____, na spletni strani

_____
(2 točki)

2. S katerim prevladujočim namenom je bilo tvorjeno izhodiščno besedilo?

Sporočevalka je tvorila besedilo predvsem, da bi

- A bralce spodbudila k pisanju in pošiljanju razglednic.
- B za bralce ovrednotila pomen razglednic za razvoj turizma.
- C bralce seznanila z enim od področij delovanja Mestne knjižnice Izola.
- Č bralce navdušila za zbiranje starih razglednic.
- D bralcem predstavila direktorico Mestne knjižnice Izola Marino Hrs.

(1 točka)

3. Določite vrsto izhodiščnega besedila tako, da v vsaki vrstici podčrtate ustrezno možnost.

Izhodiščno besedilo je

zasebno / javno.

enogovorno / dvogovorno.

strokovno / publicistično.

(2 točki)

4. Rešite nalogo o temi besedila.

- 4.1. Kaj je tema besedila?

_____
(1)

- 4.2. V katero časopisno rubriko bi glede na temo uvrstili izhodiščno besedilo?

- A Svet
- B Kronika
- C Kultura
- Č Šport
- D Gospodarstvo

(1)
(2 točki)

5. Oglejte si fotografijo in rešite nalogo.

5.1. V povedi/povedih opišite, kaj prikazuje fotografija.

---

(3)

5.2. Čemu je fotografija vključena v besedilo?

---

(1)
(4 točke)

6. Katere mednaslove bi lahko dodali pred posamezne odstavke? Na črtice pred možnostmi napišite številko ustreznega odstavka. Zadnjemu odstavku mednaslov določite sami.

MEDNASLOV	ODSTAVEK
___ Razglednice so uporaben vir podatkov	1 Direktorica knjižnice ...
___ Nekatere razglednice so bolj cenjene od drugih	2 Po direktoričinih besedah ...
___ Knjižnica skrbi za dostopnost razglednic	3 Zbirke razglednic so ...
<u>4</u> _____	4 Na razvoj razglednic ...

(3 točke)

7. Obkrožite DA, če je trditev v skladu z izhodiščnim besedilom, ali NE, če ni.

Prve razglednice v zbirki je izolska knjižnica dobila v dar.	DA	NE
Razglednice, na katerih so upodobljeni osli, spadajo med dražje.	DA	NE
Stare razglednice je mogoče najti na sejnih.	DA	NE
Knjižnica razglednice objavlja samo na svoji spletni strani.	DA	NE
Razglednice so bile uporabljene za snemanje televizijske oddaje.	DA	NE
Razglednice si lahko ogledate tudi na stenah javnega stranišča.	DA	NE

(3 točke)

8. Preberite odstavek v okviru (Na razvoj razglednic ...) in besedilo dopolnite z ustreznimi podatki iz izhodiščnega besedila.

Razglednice so se razvile iz _____, ki jih je leta 1869 uvedla

_____.

Za njihovo barvanje so uporabljali posebne _____. Še pred nekaj

desetletji so jih množično uporabljali za _____.

Pomembne pa so bile tudi za _____ marsikaterega kraja.

(3 točke)

9. Preberite četrti odstavek (Zbirke razglednic so ...) in rešite nalogo.

9.1. Naštejte tri primere, za kaj so uporabne razglednice iz zbirke.

_____
_____
_____

(2)

9.2. Navedeni sta dve izjavi Marine Hrs. Pred vsak odgovor napišite vprašanje, ki ji ga je avtorica besedila najverjetneje postavila.

Vprašanje: _____

Odgovor: Potem ko razglednice vnesemo v knjižnično podatkovno bazo Cobiss, tako kot knjige, jih digitaliziramo.

Vprašanje: _____

Odgovor: V digitalni obliki so razglednice dostopne tudi izseljencem, delavcem na začasnem delu v tujini in tujcem, ki iščejo zanimivosti o naših krajih.

(3)
(5 točk)

10. Ali sami pišete razglednice? Odgovor pojasnite v povedi/povedih.

_____
_____
_____

(2 točki)

11. Besede iz izhodiščnega besedila povežite z njihovim pomenom tako, da na črtice pred njimi napišete ustrezno številko iz desnega stolpca.

___ dediščina

___ gradivo

___ noša

___ sejem

1 oblačila, značilna za kako področje

2 prvotni izvod, primerek

3 prireditev, namenjena prodaji in kupovanju blaga

4 pripomoček pri obravnavi, proučevanju česa

5 znanje, vrednote, običaji, prevzeti iz preteklosti

(2 točki)

12. Besede v oklepajih postavite v ustrezno obliko.

Motivi na _____ (razglednice) iz zbirke so zelo različni. Poleg

_____ (ljudje) in _____ (živali) je mogoče

opaziti tudi veliko mestnih _____ (zgradbe) in nekaj

_____ (ladje). Navdušeni zbiratelji pa se ukvarjajo tudi s

_____ (podrobnosti).

(3 točke)

13. S pomočjo odlomka iz slovarskega sestavka odpravite napako v povedi. Popravljen poved napišite na črto.

rédek -dka -o; -êjši -a -e tudi -ejši -a -e (é; ê; é) ~a omaka; Malta je preveč ~a

Poved z napako:

Najdražje so tiste, ki so najbolj redke.

Popravljen poved:

(1 točka)

14. Vstavite ustrezne predloge.

Vsako leto svojim prijateljem pišem razglednice _____ počitnic. Lani sem jim pisala _____ morja,

predlani pa _____ toplic. Letos še ne vem, ali se bom spet odpravila _____ obalo ali pa se bom za

kakšen teden umaknila _____ gore.

(2 točki)

15. V vsaki povedi podčrtajte ustrezno obliko glagola.

Vsako razglednico morajo vnesti / vnest v knjižnično podatkovno bazo.

Razglednice hodijo iskati / iskat na sejme.

(2 točki)

16. S katero sopomenko bi lahko nadomestili podčrtano besedo v povedi?

Izolo prikazuje slabih 400 razglednic.

- A neprimernih
- B skoraj
- C samo
- Č nekakovostnih

(1 točka)

17. Zaničajte poved.

Razglednice objavljajo na spletu.

(1 točka)

18. Preberite poved in rešite nalogo.

Prvo razglednico so poslali leta 1873 iz Nemčije.

- 18.1. Iz povedi izpišite:

povedek: _____

predmet: _____

prislovno določilo kraja: _____

(2)

- 18.2. Kateri glagolski način je uporabljen v povedi?

- A tvornik
- B trpnik

(1)

- 18.3. Spremenite glagolski način. Poved dopolnite s pravilno glagolsko obliko.

Prva razglednica _____ leta 1873 iz Nemčije.

(1)
(4 točke)

19. Podredno zloženo poved pretvorite v priredno zloženo.

Izolskih razglednic je malo, ker je bila Izola manj znana.

Posledično priredje:

(2 točki)

20. Premi govor pretvorite v odvisnega.

Marina Hrs poudarja: »Knjižnice smo tiste, ki bomo to gradivo ohranile za prihodnje rodove.«

Marina Hrs poudarja, da _____

(1 točka)

21. V besedilo vstavite tri vejice.

Direktorica izolske knjižnice nam je predstavila zbirko razglednic ki nastaja že vrsto let.

Prikazujejo Izolo in druge istrske kraje ali pa so na njih drugi motivi. Razglednice objavljajo na spletu ker želijo da jih vidi čim več ljudi.

(2 točki)

22. Napišite **javno vabilo**.

Predstavljajte si, da boste na Srednji šoli Izola pripravili priložnostno razstavo starih razglednic iz zbirke Mestne knjižnice Izola. Na otvoritev razstave povabite dijake, njihove starše in učitelje. Pri pisanju javnega vabila si pomagajte z izhodiščnim besedilom. Manjkajoče podatke si izmislite in besedilo ustrezno oblikujte. Pišite na naslednjo stran.

(12 točk)

P 2 3 1 A 3 0 1 1 1 1 1

Prazna stran